

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

«30» серпня 2024 року,

протокол № 2.

Ректор університету, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор

Олег ОМЕЛЬЧУК

«30» серпня 2024 року

м.п.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»

для підготовки на першому (освітньому) рівні

здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра

за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування

РОЗРОБНИКИ:

Професор кафедри теорії та історії держави
і права, доктор юридичних наук, професор
«26» серпня 2024 року

_____ Вікторія ВОВК

Старший викладач
кафедри теорії та історії держави і права
«26» серпня 2024 року

_____ Анна ДАНІЛОВА

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри теорії та історії держави і права
«27» серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри теорії та історії держави
і права, доктор історичних наук, професор
«27» серпня 2024 року

_____ Леонід МІСІНКЕВИЧ

Декан факультету публічного управління,
кандидат наук з державного управління,
доцент
«28» серпня 2024 року

_____ Тетяна ПІДЛІСНА

ПОГОДЖЕНО:

Рішення методичної ради університету
«29» серпня 2024 року, протокол № 1.

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного управління,
доцентка
«29» серпня 2024 року

_____ Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни		–	3
2.	Заплановані результати навчання		–	4
3.	Програма навчальної дисципліни		–	6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		–	8
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	–	8
	4.2.	Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять	–	9
	4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	–	10
5.	Методи навчання та контролю		–	10
6.	Схема нарахування балів		–	10
7.	Рекомендовані джерела		–	11
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		–	21

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	– 28	Публічне управління та адміністрування
2.	Код і назва спеціальності	– 281	Публічне управління та адміністрування
3.	Назва спеціалізації	–	відсутня
4.	Назва дисципліни	–	Теорія держави і права
5.	Тип дисципліни	–	обов'язкова
6.	Код дисципліни	–	ЗПО 4
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	перший
10.	Семестр	–	перший (ДФН) / другий (ЗФН)
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4 / 120	
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	– 36	
	% від загального обсягу	– 30	
	лекційні заняття (годин)	– 18	
	% від обсягу аудиторних годин	– 50	
	семінарські заняття (годин)	– 18	
	% від обсягу аудиторних годин	– 50	
	самостійна робота (годин)	– 84	
	% від загального обсягу	– 70	
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	– 2,3	
	самостійної роботи	– 5,3	
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	– 24	
	% від загального обсягу	– 20	
	лекційні заняття (годин)	– 10	

% від обсягу аудиторних годин	– 42
семінарські заняття (годин)	– 14
% від обсягу аудиторних годин	– 58
самостійна робота (годин)	– 96
% від загального обсягу	– 80
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– -
2) супутні дисципліни	– «Історія української культури та державності».
3) наступні дисципліни	– «Філософія»; «Політологія»; «Система публічного адміністрування»; «Конституційне право України»; «Основи публічного управління»; «Місьцеве самоврядування»; «Адміністративне право та адміністративне судочинство»; «Історія публічного управління»; «Взаємодія держави і громадянського суспільства».
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія держави і права» здобуваються такі програмні компетентності та досягаються такі результати навчання.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки.

СК 10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

Результати навчання відповідно до стандарту вищої освіти:

ПР 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних,

соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПР 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.

ПР 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

<i>Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:</i>	
<i>1. Знання</i>	
1.1)	описувати загальні об'єктивні закономірності розвитку державно-правової дійсності на всіх історичних етапах її існування;
1.2)	називати базові державно-правові поняття, що є вихідними засадами для галузевих юридичних наук та спеціальних правових дисциплін, ступінь засвоєння яких істотно вплине на подальше вивчення інших юридичних наук;
1.3)	визначати природу і закономірності розвитку державно-правової сфери життя суспільства в рамках системного підходу, в якому теорія держави і права виступає як фундамент юридичного світогляду, мислення і культури майбутніх спеціалістів-правознавців;
1.4)	відтворювати основні правові конструкції – вчення про норми права, правові відносини, систему права та правову систему тощо;
1.5)	впорядковувати юридичну термінологію, необхідну для опанування галузевих, спеціальних та прикладних юридичних наук.
<i>2. Розуміння</i>	
2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних правових термінів і категорій;
2.2)	класифікувати методи наукового пізнання державно-правових явищ;
2.3)	обговорювати сучасні досягнення наукової думки в галузі теорії держави і права;
2.4)	з'ясувати сутність держави, права та інших основних термінів;
2.5)	пояснювати різницю між історичними типами та формами держави, джерелами права.
<i>3. Застосування знань</i>	
3.1)	демонструвати навички дослідження закономірностей виникнення функціонування і розвитку держави і права;
3.2)	застосовувати основоположні ідеї та теорії для пояснення явищ державно-правової дійсності;
3.3)	використовувати понятійно-категоріальний апарат юридичної науки для вирішення правових проблем;
3.4)	виокремлювати правові відносини від інших видів суспільних відносин;
3.5)	критично оцінювати правову систему.
<i>4. Аналіз</i>	
4.1)	дискутувати з приводу висунутих теорій та тверджень щодо явищ державно-правової дійсності;
4.2)	виділяти головні положення (завдання, пропозиції, оцінки тощо), викладені в певній теорії, твердженні;
4.3)	аналізувати норми права, застосовуючи методи пізнання державно-правових явищ;
4.4)	порівнювати між собою базові теоретико-правові поняття, знаходити їх спільні та відмінні риси;
4.5)	дискутувати щодо сутності та основних властивостей держави і права, ролі і змісту принципів права, особливостей та значущості права як соціального регулятора та його відмінність від інших регуляторів суспільних відносин, структури системи права і системи законодавства, поняття правової системи та зв'язків між її основними елементами.

5. Синтез
5.1) розробляти понятійний апарат, що пов'язаний із існуванням та функціонуванням держави і права;
5.2) формулювати власні висновки щодо поняття чи явища, яке вивчається;
5.3) обґрунтовувати стан і перспективи розвитку тих або інших інститутів держави і права з точки зору основних постулатів теорії держави і права;
5.4) аргументувати власну точку зору з позицій знання та розуміння основних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права;
5.5) узагальнювати закономірності розвитку державно-правової дійсності, форм і способів впливу держави і права на людину, що дасть можливість зрозуміти природу державно-правових явищ.
6. Оцінювання
6.1) критикувати та пояснювати основні державно-правові інститути та явища;
6.2) обґрунтовувати законність і доцільність правових рішень, що приймаються;
6.3) співвідносити поняття та сутність законності й правопорядку, оцінювати наслідки, що тягнуть за собою порушення режиму законності;
6.4) робити висновок щодо стану і перспектив розвитку тих або інших державно-правових інститутів з точки зору основних постулатів теорії держави і права.
7. Створення (творчість)
7.1) самостійно розробляти схеми основних явищ державно-правової дійсності, розкривати їх сутність;
7.2) робити співвідношення державно-правових явищ, наочно показувати їх значення;
7.3) створювати власні висновки, виробляти самостійне бачення певних явищ державно-правової дійсності на основі вивченого та проаналізованого матеріалу;
7.4) будувати професійну та буденну діяльність, виходячи з розуміння основних закономірностей виникнення, функціонування та розвитку держави і права;
7.5) пропонувати шляхи вирішення правових проблем і колізій.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет теорії держави і права.

Предмет теорії держави і права. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Функції теорії держави і права. Гносеологічні аспекти теорії держави і права. Методологія теорії держави і права. Теорія держави і права в системі юридичних наук.

Тема 2. Поняття і сутність держави. Виникнення держави.

Соціальне призначення держави. Влада і норми поведінки в первіснообщинному ладі. Теорії виникнення держави. Основні способи державоутворення. Особливості виникнення держав у різних народів світу.

Поняття «держави». Основні ознаки держави. Поняття держави та державної влади, її відмінність від інших суспільних утворень. Принцип розподілу державної влади. Законодавча влада сучасної держави. Виконавча влада сучасної держави. Судова влада сучасної держави. Інші гілки державної влади. Держава і суверенітет. Функції держави. Типи держав.

Тема 3. Форма держави.

Форма держави та її структура. Форма правління та її види. Форма державного територіального устрою та її види: унітарна держава, федерація, конфедерація. Їх характерні ознаки. Форма політичного режиму та її види.

Тема 4. Механізм та апарат держави.

Поняття механізму та апарату держави. Представницькі органи державної влади. Місцеві органи державної влади. Представницькі органи в областях, містах, районах України (крім районів в містах), їх компетенція. Глава держави. Коло повноважень. Виконавчі органи державної влади. Кабінет Міністрів України. Місцеві органи державної виконавчої влади, їх компетенція. Місцеве самоврядування. Судові органи. Прокуратура.

Тема 5. Суспільство і держава.

Співвідношення держави і суспільства. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава. Сутність і призначення держави: а) держава як елемент політичної системи суспільства; б) держава і громадянське суспільство. Держава і права людини.

Тема 6. Право в системі нормативного регулювання.

Поняття і види соціального регулювання. Поняття і сутність права. Співвідношення права з іншими соціальними регулятивами. Історичні типи та види права. Функції права. Принципи права.

Тема 7. Основні концепції праворозуміння.

Праворозуміння та його типи. Поняття та загальна характеристика природно-правової концепції права. Поняття та загальна характеристика позитивно-правової концепції права. Соціологічна та психологічна концепція право розуміння. Інтегративна концепція праворозуміння. Сучасне праворозуміння і основні права людини.

Тема 8. Джерела (форми) права.

Поняття джерела (форми) права. Нормативно-правовий договір. Нормативно-правовий акт. Правовий звичай і правовий прецедент. Інші джерела (форми) права.

Тема 9. Правова система: поняття, структура, класифікація.

Поняття та структура правової системи. Загальна характеристика правових систем сучасності. Становлення та розвиток правової системи України.

Тема 10. Системна характеристика права (система права).

Система права та її структурні елементи. Галузевий компонент системи права. Критерії розмежування галузей права. Загальна характеристика основних галузей права України. Інститут права та його різновиди. Система права і система законодавства.

Тема 11. Норми права та інші соціальні норми. Правове регулювання.

Місце норми права в системі соціальних норм. Поняття норми права та її характерні ознаки. Загальна характеристика та структура норми права. Види норм права та способи їх викладу.

Тема 12. Тлумачення, реалізація і застосування норм права.

Поняття та види тлумачення норм права. Граматичне тлумачення норм права. Систематичне і телеологічне тлумачення правових норм. Історико-політичне тлумачення норм права. Буквальне, обмежене і розширене тлумачення правових норм. Офіційне судове тлумачення норм права. Доктринальне тлумачення правових норм. Форми реалізації норм права: а) використання норм права; б) виконання норм права; в) дотримання норм права. Застосування норм права як особлива форма реалізації. Основні стадії процесу застосування норм права. Поняття колізії правових норм і шляхи вирішення протиріч. Акти застосування правових норм. Характерні ознаки цих актів. Процесуальні (процедурні) норми. Дія норм права (правових актів) в часі, просторі, по колу осіб. Прогалини в праві (поняття). Аналогія закону. Аналогія права.

Тема 13. Нормативно-правові акти та їх систематизація.

Поняття нормативно-правового акту, його особливості, відміна від інших джерел права. Види нормативно-правових актів. Критерії їх класифікації. Закон. Основні правові ознаки закону. Законотворчий процес. Конституція як основний закон. Підзаконні нормативно-правові акти (укази Президента, постанови Кабінету Міністрів, відомчі і місцеві нормативно-правові акти). Систематизація законодавства і нормативно-правових актів, основні форми систематизації

Тема 14. Правові відносини (правовідносини).

Поняття і основні ознаки правових відносин (правовідносин). Структура правовідносин: суб'єкти, зміст, об'єкт. Загальна характеристика суб'єктів права та їх види. Фізична особа як основний суб'єкт права. Юридична особа. Соціальні спільноти як суб'єкт права. Держави як суб'єкти права. Поняття правоздатності і дієздатності, правосуб'єктності. Поняття правового статусу громадян, юридичних осіб. Характерні ознаки правового статусу. Громадянство. Юридичні факти. Суб'єктивне право та юридичний обов'язок.

Тема 15. Правопорядок і правопорушення. Юридична відповідальність.

Правомірна поведінка і правопорядок. Поняття і причини правопорушень. Види правопорушень. Структура правопорушення. Поняття юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			лекції	СЗ/ПЗ	Лаб. зан.	Інд. завд.	СРС		лекції	СЗ/ПЗ	Лаб. зан.	Інд. завд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Предмет теорії держави і права.	6	2		-	-	4	6	2	-	-	-	4
2.	Поняття і сутність держави. Виникнення держави.	6			-	-	6	6		-	-	-	6
3.	Форма держави.	10	2	2	-	-	6	8	2	-	-	-	6
4.	Механізм та апарат держави.	6	-	-	-	-	6	8	-	2	-	-	6
5.	Суспільство і держава.	4	-	-	-	-	4	8	-	-	-	-	8
6.	Право в системі нормативного регулювання.	8	-	2	-	-	6	8	-	2	-	-	6
7.	Основні концепції праворозуміння.	4	-	-	-	-	4	6	-	-	-	-	6

8.	Джерела (форми) права.	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
9.	Правова система: поняття, структура, класифікація.	6	2		-	-	4	6	-		-	-	6
10.	Системна характеристика права (система права).	8	2	2	-	-	4	10		2	-	-	8
11.	Норми права та інші соціальні норми. Правове регулювання.	8	-	2	-	-	6	8		2	-	-	6
12.	Тлумачення, реалізація і застосування норм права.	12	2	2	-	-	8	8	2	-	-	-	6
13.	Нормативно-правові акти та їх систематизація.	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6
14.	Правові відносини (правовідносини).	12	2	2	-	-	8	10	2	-	-	-	8
15.	Правопорядок і правопорушення. Юридична відповідальність.	10	2	2	-	-	6	8	-	2	-	-	6
	Усього годин:	120	18	18	-	-	84	120	10	14	-	-	96

4.2. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет теорії держави і права.	-	-
2.	Тема 2. Поняття і сутність держави. Виникнення держави.	-	-
3.	Тема 3. Форма держави.	2	-
4.	Тема 4. Механізм та апарат держави.	-	2
5.	Тема 5. Суспільство і держава.	-	-
6.	Тема 6. Право в системі нормативного регулювання.	2	2
7.	Тема 7. Основні концепції праворозуміння.	-	-
8.	Тема 8. Джерела (форми) права.	2	2
9.	Тема 9. Правова система: поняття, структура, класифікація.	-	-
10.	Тема 10. Системна характеристика права (система права).	2	2
11.	Тема 11. Норми права та інші соціальні норми. Правове регулювання.	2	2
12.	Тема 12. Тлумачення, реалізація і застосування норм права.	2	-
13.	Тема 13. Нормативно-правові акти та їх систематизація.	2	2
14.	Тема 14. Правові відносини (правовідносини).	2	-
15.	Тема 15. Правопорядок і правопорушення. Юридична відповідальність.	2	2
	Всього годин:	18	14

4.3. Завдання для самостійної роботи студентів

4.3.1. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.2. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.3. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;
- складання окремих видів документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;

5) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;

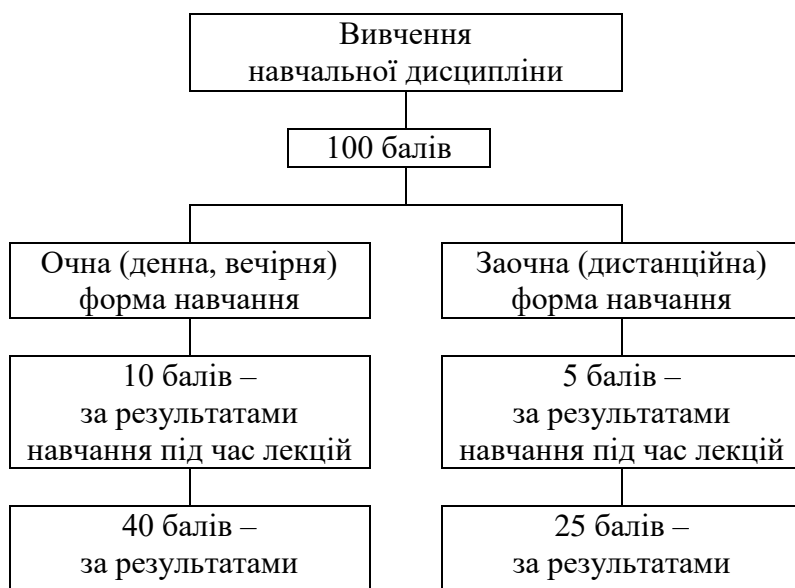
6) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену.

Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів, визначається в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела:

1. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с. URL : https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/TEorijaDerjav_2009.pdf
2. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с. URL : <https://jurkniga.ua/contents/zagalna-teoriya-prava-akademichniy-kurs.pdf?srsltid=AfmBOoqLQwBysuoSikXISBkxhacnjsAeBDPFUvVWSiAdMvQSSVIGqnhV>
3. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
4. Теорія держави і права : навчальний посібник/ Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г., Тицька Я О., Атаманова Н.В., Арабаджи Н.Б. Міжнародний гуманітарний ун-т. 2021. 193 с. URL : <http://surl.li/fmvzjj>

7.2. Допоміжні джерела:

Тема 1

1. Балинська О. М., Яценко В. А. Методологія сучасного правознавства: посібник; за заг. ред. О. М. Балинської. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 372 с.
2. Вовк В. М., Волуйко О. М. Аксиоматична природа правового знання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2022. Випуск 69. С. 20-24. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.69.2>
3. Дручек О. В. Методологія правознавства: спроба осмислення проблем та концептів розвитку. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право (наук. праці Нац. авіац. ун-ту)*. 2020. № 1(54) с. 33-38. URL : http://www.law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2020/1-54/7.pdf.
4. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.

5. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
6. Козюбра М. Філософія права, правознавство і наука: спільні риси та відмінності. *Філософія права і загальна теорія права*. № 2 (2019). URL :<https://doi.org/10.21564/2227-7153.2019.2.204683>.
7. Митрофанов І. Категорії юридичної науки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-11/8>.
8. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
9. Сковронська І. Ю. Виникнення та розвиток поняття юриспруденція. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-11/12>
10. Теорія держави і права : навчальний посібник/ Крестовська Н.М., Матвеева Л.Г., Тицька Я.О., Атаманова Н.В., Арабаджи Н.Б. Міжнародний гуманітарний ун-т. 2021. 193 с.
11. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
12. Тополь Ю.О. Теорія держави і права : курс лекцій / Ю. О. Тополь; Хмельниць. ун-т упр. та права. Хмельницький, 2014. 403 с.
13. Торончук І.Ж., Грекул-Ковалик Т.А., Ковалець Т.Р. Альфред Гальбан: що дає науці порівняльне правознавство. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/12>.

Тема 2

1. Бацінко О.А. Нетрадиційні підходи до типології держави // VI Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму, м. Київ, Національний авіаційний університет, 18 травня 2023 р. С. 38-41.
2. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
3. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
4. Крестовська Н. М. Нові підходи до типології держави. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко / за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2012. 492 с.
5. Кутуєв П.В. Трансформації модерну: інституції, ідеї, ідеології : монографія / П.В. Кутуєв. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 516 с.
6. Манан П. Інтелектуальна історія лібералізму. К. : Дух і літера, 2005. 206 с.
7. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru_tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
8. Проценко О., Лісовий В. Лібералізм, антологія. К. : «Простір», «Смолоскип», 2009.
9. Скуріхін С. М. Ресурси влади: етологічний вимір. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/>.
10. Стаднік І. В. Верховенство права в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/15>.
11. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

Тема 3

1. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
2. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
3. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
4. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
5. Ковбасюк С.В. Інституційний базис сучасної держави: аспекти цілісності та стабільності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/4>.
6. Соколова І.О., Івоніченко Д.В., Федоренко А.В. Правова природа політичних режимів. *Юридичний науковий електронний журнал*. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/9>.
7. Крестовська Н. М. Нові підходи до типології держави. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко / за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2012. 492 с.
8. Бацінко О.А. Нетрадиційні підходи до типології держави // VI Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму, м. Київ, Національний авіаційний університет, 18 травня 2023 р. С. 38-41.

Тема 4

1. Бостан С. К. Розвиток форми державного правління України в умовах євроінтеграційних процесів. Тиждень науки. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 18–12 квітня 2016 р. / редкол. Ю.М. Внуков (відпов. ред.) та ін. – В 5 т. Запоріжжя : ЗНТУ, 2016. Т.4. С.122–124
2. Бостан С. К. Форма правління сучасної держави: проблеми історії, теорії, практики. Монографія. Запоріжжя: Юридичний ін-т, 2005. 540 с.
3. Бостан С. К. Форми державного правління країн Європейського Союзу: юридичні моделі і політична практика : монографія. К. : Центр навчальної літератури, 2018. 204 с.
4. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
5. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
6. Пендюра М. М. Теорія держави і права : [навч. посіб.] / Пендюра М. М. К. : О. С. Ліпкан, 2013. 304 с.
7. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
8. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
9. Крестовська Н. М. Нові підходи до типології держави. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко / за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2012. 492 с.
10. Бацінко О.А. Нетрадиційні підходи до типології держави // VI Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму, м. Київ, Національний авіаційний університет, 18 травня 2023 р. С. 38-41.

Тема 5

1. Акт проголошення незалежності України : постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серп. 1991 р. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1991. № 38. Ст. 502.
2. Декларація про державний суверенітет України : прийнята 16 лип. 1990 р. № 55-XII. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1990. № 31. Ст. 429.
3. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Положення про Офіс Президента України : затв. Указом Президента України від 25 черв. 2019 р. № 436/2019. *Офіційний вісник Президента України*. 2019. № 51. Ст. 1734.
5. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17 листоп. 2011 р. № 4061-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 10–11. Ст. 73. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>.
6. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL : zakon.rada.gov.ua/go/1798-19.
7. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
8. Бацінко О.А. Нетрадиційні підходи до типології держави // VI Міжнародний молодіжний науковий юридичний форум: матеріали форуму, м. Київ, Національний авіаційний університет, 18 травня 2023 р. С. 38-41.
9. Бжезинський З. Велика шахівниця. Львів: Лілея-НВ. 2000. 236 с.
10. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
11. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
12. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ: Наш формат. 2020. 320 с
13. Крестовська Н. М. Нові підходи до типології держави. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко / за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2012. 492 с.
14. Малишев Б.В. Теорія держави у контексті геополітики (аналіз ідей Рудольфа Челлена). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/9>.
15. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/23897/1/%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%A1%20%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%99%202023.pdf>.
16. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

Тема 6

1. Гришина Н. В., Григоренко Є. І. Поняття та ознаки «м'якого права»: загальнотеоретичний контекст. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/4>.
2. Вовк В. М., Налуцишин В. В. Суспільна мораль і право. Науковий вісник УЖНУ. Серія Право. 2024. № 81. Ч.3. С. 303-308. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.3.45>
3. Вовк В. М. Мораль, демократія, глобалізація і право. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 1. С. 23-27. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01>
4. Вовк В. М. «Правове нормотворення» VS «правова нормотворчість». Науковий бюлетень університету імені Короля Данила Галицького. №12 (24). 2021. С.17-21. DOI: 10.33098/2078-6670.2021.12.24.17-21

5. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
6. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
7. Право як нормативна система соціального регулювання: інструментально-функціональний аспект. *Держава і право*. 2011. Вип. 54. С. 23-27.
8. Кририлюк О. В. М'яке право як нормативна основа глобального інформаційного суспільства. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Вип. 125. (частина I). 2015. С. 114.
9. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiiau.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
10. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

Тема 7

1. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
2. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
3. Омельчук О. Філософсько-правове розуміння поведінки людини в доктринах природного та позитивного права. *Наукові праці Національного університету Одеська юридична академія*. 2012. Т. 11. С. 216-224. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nponyua_2012_11_24.
4. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : <http://elar.naiiau.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/23897/1/%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%A1%20%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%99%202023.pdf>.
5. Стеньгач Н. Вплив Оудольфа Штаммера на відродження концепції природного права. URL : <https://elar.naiiau.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/7bce1882-81d9-412f-8ebf-9d3317fff880/content?page=270>.
6. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
7. Шершель О. Обмеження прав людини в інтересах держави в тоталітарних державах як вияв позитивістської концепції праворозуміння. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2024. № 1. С.133-141. DOI:10.33270/01242702.133.

Теми 8, 9

1. Дашковська О.Р. Судовий прецедент і судова практика як джерела права. *Вісник Акад. прав. наук України*. 2011. № 1. С. 34-41.
2. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
3. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
4. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року № 3477-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

5. Клещенко Н.О. Роль правової доктрини у формуванні національного законодавства: реалії сьогодення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/5>
6. Марченко А.А. Поняття судового прецеденту та його місце у правовій системі України. *Науково-аналітичний журнал «Митна справа»*. 2013. № 5. Ч. 2. Кн. 1. С. 26-32.
7. Панталієнко П.В. Судовий прецедент у правовій системі України: окремі аспекти практики реалізації. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 6. Т. 1. С. 104-106.
8. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології : монографія. Київ : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. 336 с
9. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
10. Погребняк С. Вплив судової практики на юридичні акти в романо-германській правовій сім'ї. *Вісник Акад. прав. наук України*. 2003. № 4 (34). С. 92–99.
11. Полянський Є. Ю. Правова доктрина як базисна концепція права: природа, структура, значення. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7399/Polsanskii%20nauk%20pr17.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
12. Семеніхін І. В. Правова доктрина: поняття, ознаки, структура. *Проблеми законності*. 2016. № 132. С. 26-36. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/233584168.pdf>.
13. Слотвінська Н. Д. Судова практика та судовий прецедент в системі джерел права. Національний університет «Львівська політехніка», Навчально-науковий інститут права та психології, Кафедра конституційного та міжнародного права. Львів, 2015. С. 126-129.
14. Соколова І. О., Філіппова А. Ю. Особливості судової практики як джерело права в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-3/9>.
15. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
16. Форманюк В. Судова практика як специфічне джерело права. *Юридичний вісник*. 2014. № 6. С. 24-27.
17. Шеремет С., Соколова І. Судовий прецедент та його місце у правозастосовній діяльності України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-11/11>.

Тема 10

1. Богачова Л.Л., Магда Є.В. Правова система України: сучасний стан та тенденції розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 4. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-4/4>.
2. Власенко В. В. Вплив процесів глобалізації на правові системи сучасності. 2022. № 1. URL : <https://doi.org/10.32782/392234>.
3. Вовк В. М., Калюжний Р. А. Правова система. Правова система України в умовах трансформації суспільства: кол. моногр. Подгайська. 2020. 208 с.
4. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
5. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
6. Загородня В. Змішані правові сім'ї. Лекція 4. 2018. URL : https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:ae1df2278c62e07bc0082c5a2c4080d463fc7498/latest/content-20180114211302.pdf.

7. Зіменко І. Система права та правова система: поняття та особливості співвідношення. URL : <https://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-4-2011-2/4.pdf>.
8. Марущак, О. А. Особливості визначення, сутності та співвідношення правової системи та правової сім'ї. *Право і суспільство*. 2017. № 6. С. 29-34.
9. Пасічник І.О., Тагієв А.С. Співвідношення правової системи сучасного Ізраїлю та іудейського права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. URL :<https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/11>.
10. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL :https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини : Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477. *Офіційний вісник України*. 2006. № 12. С. 792.
12. Риндюк В.І. Система права в контексті сучасних підходів до праворозуміння. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. Вип. 70. URL:<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.9>
13. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
14. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : Угода від 27.06.2014 р. № 984_011. URL :https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.

Тема 11

1. Лепех Л. Л. Ознаки правового регулювання (в контексті діалектики його соціальної та юридичної ефективності). *«Порівняльно-аналітичне право».* Електронне фахове видання. 2013. № 3–2. С. 37-40.
2. Ваньчук І. Поняття й сутнісні ознаки правового регулювання суспільних відносин: сучасний погляд. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. № 32.
3. Галюк Р. Поліструктурність українського права. URL :<https://epdd13.cz/wp-content/uploads/2014/2014-1-6/45.pdf>.
4. Дояр Є. Норма права: до питання про ретроспективні та сучасні тенденції розуміння *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. № 67. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.67.66>
5. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
6. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
7. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
8. Лепех Л. Л. Вимоги до правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. № 21. Ч. 1. С. 67-70.
9. Лепех Л. Л. Зміст та особливості категорії «правове регулювання». *Митна справа*. Науково-аналітичний журнал. 2013. № 5. Ч. 2. Кн. 2. С. 314–321.
10. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/23897/1/%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%A1%20%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%99%202023.pdf>.

11. Пильгун Н. Особливості та значення норми права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 4. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-4/11>
12. Структура норми права. Способи викладення правових норм. URL: https://pidru4niki.com/14940511/pravo/struktura_normi_prava_sposobi_vikladennya_pravovih_norm
13. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

Тема 12

1. Вакарюк Л. Норма права та правовий режим: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/1/33.pdf>.
2. Вовк В. М. Взаємодія права, моралі і релігії як соціальних регулятивних механізмів на сучасному етапі реформування правової системи України // Філософсько-правове дослідження впливу християнських засад суспільства на правову систему України. Івано-Франківськ. 2017. 340 с.
3. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
4. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
5. Занфірова Т. А., Айдинян А. В. Поширювальне тлумачення норм права в окремих рішеннях Конституційного Суду України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-1/4>
6. Калюжний Р. А., Вовк В. М. Право, мораль і релігія як соціальні регулятивні механізми. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal>.
7. Лепіш Н. Я. Акти тлумачення норм права: питання теорії та практики [монографія] / Н. Я. Лепіш. Львів: Сполом, 2018. 250 с.
8. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. К.: Істина, 2007. 336 с.
9. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/23897/1/%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%A1%20%D0%9B%D0%95%D0%9A%D0%A6%D0%86%D0%99%202023.pdf>.
10. Скибіцький Б. А. До питання реалізації норм права в суспільстві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №. 9. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/12>.
11. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.
12. Ярова Д. В. Делегована законотворчість: досвід країн Європейського Союзу. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №8. DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.32782/2524-0374/2022-8/10](https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-8/10).

Тема 13

1. Берназюк Я. Дія закону в часі як одне із найскладніших питань правозастосування. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Dija_zakonu_V_chasi.pdf
2. Богачова Л. Л. Просторові межі дії нормативно-правового акта. *Київський часопис права*. 2020. № (3). С. 7-11. <https://doi.org/10.32782/kj/2021.3.1>
3. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.

4. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
5. Мурашин О. Г. До проблеми сутності та природи правових (нормативно-правових) актів. Інформація і право. 2014. № 2 (11). URL: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2014.2\(11\).272491](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2014.2(11).272491).
6. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. К.: Істина, 2007. 336 с.
7. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL :https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
8. Пушняк О. Ультраактивна дія в часі нормативно-правових актів. URL :https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2498/1/Pushnyak_152.pdf
9. Щирба М. Ю. Втрата чинності та зупинення дії нормативно-правових актів: деякі теоретико-прикладні аспекти. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 3.
10. Щирба М. Ю. Порядок встановлення та визначення напрямку дії нормативно-правових актів в Україні: теоретико-прикладні аспекти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. № 73. Том 1. DOI:<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.1.17>

Тема 14

1. Вовк В. М. Квазі-суб'єкти права: проблеми теорії та практики// *Moderniaspektyvėdy: XXVI. Dílmezinárodní kolektivní monografie. Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 600. С. 324-352.*
2. Жигалкін І. До визначення правового статусу керівника юридичної особи як її органу і як працівника. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 4. С. 105–113. URL:http://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/ilovepdf_com-105-113.pdf
3. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.
4. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.
5. Мозолюк-Боднар Л.М. Становлення та розвиток учень про сутність юридичної особи у правовій доктрині. *Приватне та публічне право*. 2020. № 1. С. 13–17. URL : <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2020.1.3>.
6. Парасюк М. В. Сутність і правова природа юридичної особи. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 3. С. 76–80. URL: <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2020.3.14>.
7. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL :https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf
8. Прилуцький Р.Б. Основні теорії юридичної особи та їх вплив на розвиток організаційних форм суб'єктів господарювання. *Юридична наука*. 2013. № 2. С. 35–49. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2013_3_6.
9. Савенко В. Правовідносини як форма відображення юридичної природи суспільних відносин в державі. URL: <https://epdp13.cz/wp-content/uploads/2015/2015-2-2/24.pdf>
10. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

11. Цьомра В.Ю. До питання про формування волі юридичної особи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/13>.

Тема 15

1. Балишев М. В. Проблемні питання визначення поняття та ознак юридичної відповідальності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/1>.

2. Бліхар М. Сутність юридичної відповідальності в правовій доктрині України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». 2020. № 4 (28). С. 161-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2020_7_4_26

3. Григоренко Є.І., Дьякова А.А. Особливості обґрунтування концепції перспективної юридичної відповідальності у сучасній правовій доктрині. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 11. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-11/2>

4. Григоренко Є.І., Дьякова А.А. Співвідношення різних концепцій юридичної відповідальності спеціальних суб'єктів у чинному праві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/3>

5. Данілова А. В. Генеза юридичної відповідальності за порушення законодавства про запобігання виникненню і поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб: кримінально правовий та адміністративно правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №2. С. 544-549. URL: http://lsey.org.ua/2_2023/129.pdf

6. Загальна теорія права : підручник / [О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін.] ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с.

7. Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2021, 576 с.

8. Кірик А. Ю., Данілова А. В. Відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: колізійні аспекти правозастосування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №7. С. 517-521. URL: http://lsey.org.ua/7_2023/118.pdf

9. Логвиненко М. Поняття та складники правової поведінки. *Підприємництво, господарство і право* 2021. № 4. DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.4.44>

10. Максимюк О.Д., Грекул-Ковалик Т.А. Інститут юридичної відповідальності в епоху середньовіччя. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-7/7>

11. Налуцишин В., Вовк В. Правовий порядок як результат організації та самоорганізації суспільства. *Наукові перспективи*. 2024. № 2 (44). С. 1186-1195. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)-1186-1194](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44)-1186-1194)

12. Омельчук О. Філософсько-правове розуміння поведінки людини в доктринах природного та позитивного права. *Наукові праці Національного університету Одеська юридична академія*. 2012. Т. 11. С. 216-224. URL : : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nponyua_2012_11_24

13. Оніщенко Н. М. Юридична відповідальність: теоретичний аналіз та практичні виміри. *Держава і право : зб. наук. праць. Юрид. і політ. науки*. Вип. 42. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. С. 3-11.

14. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій. К. : 7БЦ, 2023. 468 с. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/tdp/2024/kurs_interakt_lek_tdp_2023.pdf

15. Самохвалов Л. Теоретичні аспекти знань про склад правопорушення та їх практичне значення. *Порівняльно-аналітичне правознавство*. 2020 URL: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/32375/1/%d0%a2%d0%95%d0%9e%d0%a0%d0>

[%95%d0%a2%d0%98%d0%a7%d0%9d%d0%86%20%d0%90%d0%a1%d0%9f%d0%95%d0%9a%d0%a2%d0%98%20%d0%97%d0%9d%d0%90%d0%9d%d0%ac%20%d0%9f%d0%a0%d0%9e%20%d0%a1%d0%9a%d0%9b%d0%90%d0%94.pdf](#)

16. Сидорчук І. Щодо визначення поняття «кримінальне правопорушення». *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2020. № 70. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.64>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.president.gov.ua> – офіційний сайт Президента України.
2. <http://www.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України.
5. <http://nbuv.gov.ua/> – веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
6. <http://www.ounb.km.ua/> – веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки.